

ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้จังหวัด ชายแดนใต้

หัวหน้าโครงการ ดร. นพ. วรสิทธิ์ ศรศรีวิชัย อาจารย์ หน่วยระบาดวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ รองผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพ
ภาคใต้ (วพส.) คณะกรรมการดำเนินงาน สถานวิจัยความขัดแย้งและ
ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ระยะเวลา 4 ปี

วัตถุประสงค์:

1. เพื่อให้มีระบบข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อ
เป็นฐานในการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการ
พัฒนาและแก้ไขปัญหาจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้
2. เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมและสนับสนุนทางเทคนิค
วิชาการให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการนำข้อมูลข่าวสารและองค์
ความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์

หลักการและเหตุผล

ตั้งแต่ปี 2550 ระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากความรุนแรงในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Violence-related Injury Surveillance-VIS)
ได้เก็บข้อมูลของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากสาเหตุภายนอกแบบตั้งใจ
(Intentional injury) ทุกราย ที่มารับการรักษาหรือชันสูตรพลิกศพที่
โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รวม 49 แห่ง
ข้อมูลนี้ได้นำไปใช้ในการเตรียมพร้อมด้านความปลอดภัย การควบคุม
ป้องกันการบาดเจ็บ การพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินและการ
กำหนดนโยบายและวางแผนจัดสรรทรัพยากรสาธารณสุข และได้ถูก
นำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลจากกรมแพทยทหารบก ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ยะลา และสื่อมวลชน ที่ศูนย์ประสานงานวิชาการ ให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศวชต.) เพื่อใช้ในการติดตามช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้สูญเสียและครอบครัว และได้นำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาเอก 5 ราย ปริญญาโท 4 ราย การฝึกงาน (practicum) ของนักศึกษาปริญญาโท 1 ราย และแพทย์เฉพาะทาง 1 ราย

ความพยายามในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วนำมาจัดการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นระบบฐานข้อมูลสถานการณ์ความไม่สงบ และผู้ได้รับผลกระทบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยระดับวิทยา และเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น อาจนับเป็นก้าวแรกอันเป็นรากฐานที่สำคัญในความพยายามที่จะทำความเข้าใจกับปัญหา เฝ้าระวังสถานการณ์ ให้การช่วยเหลือเยียวยา และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สาธารณะด้วยหลักฐานข้อมูล ข้อเท็จจริง ก้าวต่อไปที่นับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อการแก้ไขวิกฤตการณ์นี้ คือ การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อใช้แก้ไขปัญหามความรุนแรงและความขัดแย้งในพื้นที่ชายแดนใต้ ซึ่งต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมืองการปกครอง เข้ากับแนวคิดทฤษฎี ประสบการณ์ ภูมิปัญญา และการบูรณาการระหว่างองค์ความรู้เดิมในศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นฐานในการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่หรือสร้างองค์ความรู้ต่อยอดที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหามาจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้

วิธีการดำเนินงาน

โครงการนี้จะพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้จังหวัดชายแดนใต้ ที่มีความเชื่อมโยงเป็นระบบ และผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเหมาะสม สืบค้นได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นฐานในการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่หรือสร้างองค์ความรู้ต่อยอดที่เป็นประโยชน์ใน

การพัฒนาและแก้ไขปัญหามาจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ และมุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากร เป็นแกนในการประสานงานและสนับสนุนทางเทคนิควิชาการ เพื่อส่งเสริมการใช้ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้เหล่านี้ในการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหามาจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้

ในเบื้องต้นข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความเป็นไปได้ในการนำมาเชื่อมโยงกัน ได้แก่

1. งานวิจัยเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ (Research publication)
2. วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Thesis)
3. งานวิชาการ โครงการ และนวัตกรรมด้านสุขภาพ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Project)
4. บรรณานิตยสารหนังสือเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Bibliography)
5. ข่าวเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ (News)

โครงการนี้จะรวบรวมรายชื่อแหล่งข้อมูล (Mapping) และระดมความคิดเห็น (Brainstorming) จากผู้ผลิตและผู้ใช้ข่าวสารและองค์ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนใต้ เช่น สื่อมวลชน นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติ จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรวบรวมและทบทวนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้เหล่านี้อย่างเป็นระบบ (Systematic review) แล้วเก็บข้อมูลทั้งแบบอิเล็กทรอนิกส์และตัวเล่มเอกสารมาจัดทำดัชนี (Index) และคำสำคัญ (Keywords) ที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นระบบตามข้อสรุปจากการระดมความคิดเห็น แล้วจัดเก็บเป็นฐานข้อมูล (Database) ที่มีช่องทางในการ

เข้าถึงทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้น (Search) ข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเข้าถึง (Access) ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ทั้งแบบอิเล็กทรอนิกส์และตัวเล่มเอกสารได้ง่ายและเหมาะสมตามสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล (Access right)

นอกจากนี้โครงการนี้จะมุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการข้อมูลข่าวสารและจัดการความรู้ เป็นแกนในการประสานงานและสนับสนุนทางเทคนิควิชาการ เพื่อส่งเสริมการผลิตและใช้ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้เหล่านี้ในการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจากความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้